



T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih 21.10.2016
Sayı 878

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Doğu Karadeniz Bölgesinde sık sık meydana gelen sel ve heyelan felaketlerinin araştırılması, önleme ve zararların azaltılması amacıyla alınması gerekli olan tedbirlerin tespit edilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzüğü'nün 104'üncü 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz. 20/10/2016

Ömer Şenay ALDAN
Mugla
Fayez Uşur
Eskişehir M.Ü.
Candan YÜCEER
Tekirdağ M.Ü.
Fatma Kadir
Zilber İnci
NANA
Hilmi Kılıç
H. K. K.
Sibel Özdemir
İstanbul M.Ü.
Dilem Arhan
İstanbul
Murtay Akbulut
İstanbul
Mehmet Bekaroğlu
İstanbul Milletvekili
Mustafa Akaydin
Ankara M.Ü.
Okan GAYTANCIOĞLU
Eskişehir M.Ü.
Ali Selçuk
İstanbul M.Ü.
Barış Karadeniz
SINOP M.Ü.
Zurur Açıkh
Ömer Fethi Gencer
M.Ü.
Nurhayat Altın
Konya
M.Ü.
AKYILDIZ
SINOP M.Ü.

GEREKÇE

Doğu Karadeniz Bölgesinde sık sık meydana gelen sel ve heyelan felaketleri bu yıl da yaşandı. 1 Eylül 2016 tarihinde Artvin'in Hopa ve Arhavi ilçeleri ile Rize'nin Fındıklı ilçesinde, 21 Eylül 2016 tarihinde de Trabzon'un Beşikdüzü ilçesinde meydana gelen sel ve heyelan felaketleri, 4 kişinin ölümüne neden olmuş; çok sayıda ev oturulamaz hale gelmiş, yollar, işyerleri ve tarım arazileri ciddi ölçüde zarar görmüştür. 17 Ekim 2016 tarihinde Rize'nin Pazar ilçesinde yine aşırı yağışlar sonucunda meydana gelen heyelanlarda iki kişi hayatını kaybetmiştir.

Hiç kuşku yok ki sel ve heyelanlar doğal afetlerdir; ancak hem oluşmasında hem de verdiği zararların artmasında birinci dereceden sorumlu olan insan eliyle yapılan müdahalelerdir. Uzmanların ortak görüşü, küresel iklim değişikliklerinin yanında, yol açma, dere ıslahı, HES ve maden arama çalışmaları ve yeni yapılaşma alanlarının bu tip felaketlere zemin hazırladığı şeklindedir.

Beşikdüzü ilçesinde sel bölgesini ziyaret eden Başbakan Yardımcısı Sayın Nurettin Canikli'nin söylemiş olduğu; **"Karadeniz Sahil Yolu'nun yapımından sonra, yol kotu kent merkezlerinden yüksek olmuştur, taşkın suyunun denize ulaşamamasından dolayı da taşkınlar oluşmaktadır"** sözü bir itiraf niteliğindedir ve bölgedeki sel ve heyelanlarda devletin sorumluluğunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Karadeniz Bölgesinde sık sık sel ve heyelan felaketi olduğu için bölgedeki tüm yerleşim alanları risk altındadır. Bakan Canikli'nin söylediklerinde de ifade bulduğu gibi Karadeniz sahil bölgesindeki tüm il ve ilçe merkezlerinin kotu, Karadeniz sahil yolu kotunun altında kalmaktadır. Taşkınlarda özellikle küçük dereler için ayrılan menfezler yetersiz kalmakta ve sahil yolu setine çarpan sel suları yerleşim yerlerine geri dönmekte, evlere, işyerlerine ve tarım alanlarına önemli ölçüde zarar vermektedir.

Aynı şekilde dere ıslah çalışmalarında dere yataklarına çok dar bir alan bırakılmaktadır, o nedenle büyük taşkınlarda taşkın suları dere ıslah duvarlarını aşarak çevreye zarar vermektedir. Dere ıslahları ile ilgili bir başka sorun da bu derelere karışan küçük ırmakların sularının ıslah duvarlarının oluşturduğu set nedeniyle ana yatağa ulaşamaması ve yerleşim alanları ve tarım arazilerine yayılmasıdır.

Konu ile ilgili en başta gelen sorun ise hiç kuşkusuz dere yataklarında açılan yeni yerleşim alanlarıdır. Önce kent merkezlerindeki dere yataklarında yapılaşma başlamıştır; bu yapılaşma dere ıslah çalışmaları ile birlikte vadi derinliklerine doğru yayılmaktadır. Beklendiği gibi, büyük taşkınlarda en çok bu alanlardaki yerleşim merkezleri zarar görmektedir.

Şiddetli yağmurlarda bitki örtüsü azalan ve yollarla yarılan yamaçlarda oluşan heyelanlar da sellerin yanı sıra ayrı bir tehlike oluşturmaktadır. Heyelanlar sadece tarım arazisi ve yollara zarar vermekte özellikle köylerde konutlar için de büyük tehlike oluşturmaktadır. Nitekim bölgede en son Eylül ayında meydana gelen heyelanlarda çok sayıda ev oturulamaz hale gelmiş ve boşaltılmıştır.

Uzmanlar Karadeniz bölgesinde yaşanan heyelanların en başta gelen nedenlerinden birinin açılan yollar ve taşocaklarının olduğunu söylüyorlar. Bu çerçeveden son zamanlarda tartışma konusu olan Yeşil Yol projesini ve gelişigüzel yapılan orman yollarını, HES projelerini ve maden arama ve çıkarma için yapılan hafriyatları da zikretmek gerekiyor. Sellerin taşıdığı molozların büyük kısmı bu çalışmalar sırasında ortama bırakılan malzemeden oluşmaktadır.

Elbette can kayıpları telafi edilemiyor ama her seferinde milyonlarca lira harcanarak zararlar karşılanıyor. Ancak konuyu bütün boyutları ile ele alan ciddi araştırmalar yapılmadığından zararları azaltacak ciddi önlemler de alınamamaktadır.



Çok açık ki Karadeniz bölgesindeki sel ve heyelan felaketlerini önlemek, en azından zararları azaltmak için konu bir bütün olarak ele alınmalıdır. Böylesine büyük bir iş, yerel yönetimlerin kapasitesinin çok üstünde olduğu gibi tek bir bakanlığın imkânlarını da aşıyor.

Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli Beşikdüzü ilçesinde yapmış olduğu açıklamada "Ana cadde ile birlikte ilçe merkezinin Karadeniz Sahil Yolu kotuna getirilmesi lazım. Bu en az 4-5 metre. Bunun için de ciddi dönüşüm gerekiyor. Belki de yarısının yıkılması gerekiyor. Kotunu kaldıramadığınız sürece buna benzer büyük afetlerle karşı karşıya kalabiliriz. Bununla ilgili çalışmalar başladı ancak bu uzun zaman alacak bir proje" demiştir.

Bu durum, Doğu Karadeniz Bölgesinin tüm yerleşim birimleri için geçerli olduğuna göre bölgedeki tüm il ve ilçe merkezleri için böyle bir dönüşüm projesi söz konusu olmalı. Kaldı ki sorun sadece Karadeniz sahil yolu kotundan kaynaklanmıyor; derelerin ıslahı, dere yataklarında yapılaşma, HES projeleri, Yeşil Yol, orman yolları, maden aramaları, taş ocakları gibi birbirleri ile ilintili çok sayıda sorun var.

Bütün bu nedenlerden dolayı; Doğu Karadeniz Bölgesinde meydana gelen sel ve heyelan felaketlerini önlemek, zararları azaltmak için konuyu bütün boyutları ile inceleyecek, alınacak tedbirleri saptayıp idareye önerecek bir TBMM araştırma komisyonunun kurulması gerekmektedir.

